



Foto: Depositphotos

Sežigalnice

Brez energetske izrabe odpadkov v Sloveniji ne bo šlo

Sebastijan Zupanc, direktor GZS – ZKG, je trdno prepričan, da bi se v Sloveniji morali zgledovati po Avstriji, kjer so objekte za energetske izrabe odpadkov po regijskem konceptu gradili po deželah.

Darja Kocbek

Ker jim je javnost v zadnjem času zelo nenaklonjena, je gradnja objektov za energetske izrabe odpadkov oziroma sežigalnic za politiko postala zelo kislo jabolko. Zanimivo je, da se je sindrom »ne na mojem dvorišču«, zdaj pojavil še na Vrhniki na primeru Kemisa. Vrhnika je namreč skupaj z Mursko Soboto zibelka ločenega zbiranja odpadkov v Sloveniji, razlaga Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva (GZS – ZKG).

Letos mineva 30 let, odkar na Vrhniki ločeno zbirajo odpadke, ker je bil prejšnji župan Stojan Jakin, ko govorimo o tem področju, izredno napreden. Najprej kot direktorju komunalnega podjetja in nato kot županu mu je uspelo občane prepričati, da je za širšo družbo pomembno pravilno ravnati z odpadki. Posledično so na Vrhniki nastala tudi podjetja Kemis za predelavo nevarnih odpadkov, Saubermacher Slovenija je postavil obrat za sortiranje embalaže, ki ga je medtem zaprl, nastali sta dve kompostarni.

Vprašanje je, kaj se je zdaj zgodilo, da Vrhničani na primeru Kemisa ne čutijo več potrebe po urejenem ravnanju z odpadki ob tem, da je Kemis po požaru in

prenovi najsodobnejši objekt v državi za zbiranje in sortiranje nevarnih odpadkov. Požarni sistem imajo nadstandarden, ker jim je požar iz maja 2017 prinesel dodatne izkušnje, kako je potrebno zagotoviti požarno varnost, da se kaj takega ne ponovi. Jasno je, da si tisti, ki živijo v neposredni bližini teh objektov, vedno prizadevajo, da bi jih zaprli, že zaradi tega, ker so nepremičnine v bližini takega industrijskega objekta manj vredne. Zupanca preseneča sedanja občinska politika, ki obratov za urejeno zbiranje in predelavo odpadkov noče več.

Slovenija mora na področju energetske izrabe odpadkov postati samozadostna.

Na vzhodu Evrope jih praktično ni

Zemljevid objektov za energetske izrabe odpadkov po državah v Evropi nam pokaže, da ima razviti del Evrope zadostne kapacitete za energetske izrabe odpadkov, medtem ko vzhodni (tranzicijski) del teh objektov praktično nima. V Avstriji jih imajo recimo 11, v Nemčiji 96, Italiji 39, Franciji 126, na Češkem 4, Slovaškem 2, Madžarskem 1, Poljskem 6.

Nujno je, da postanemo samozadostni

Slovenija mora na področju energetske izrabe odpadkov postati samozadostna. Ker je Madžarska za izvoz komunalnega blata in drugih odpadkov zaprla vrata in so zaradi epidemije covid-19 meje zaprle tudi nekatere druge države, ima Kostak iz Krškega recimo skladiščene večje količine goriva iz odpadkov. V mariborski Surovini je pred kratkim zagorelo 5.000 ton goriva iz odpadkov, ki so ga imeli skladiščenega že več kot pol leta, ker ga niso imeli kam odpeljati. Če bi bil problem v državi urejen, bi imeli skladiščeno gorivo samo dva do tri dni, kar je okrog 50 do 100 ton. V tem primeru do požara ne bi prišlo, ker ne bi bilo časa, da bi se v sredici kupa odpadkov ustvarjal metan, ki se lahko vname.

Vse te izkušnje kažejo, da brez objekta za energetske izrabe odpadkov v Sloveniji ne bo šlo. TEŠ, ki načrtuje sprejem 160 tisoč ton odpadkov, je del rešitve. Salonit Anhovo sprejema nekaj odpadkov iz Italije, okoljevarstveno dovoljenje ima izdano za sežig 109 tisoč ton odpadkov. Oba skupaj tako lahko teoretično sprejmeta 260 tisoč ton odpadkov, kar je le slaba polovica od 600 tisoč ton, kolikor gorljivih odpadkov vseh vrst pridelamo v Sloveniji na leto.

Zgledovali bi se lahko po Avstriji

Sebastijan Zupanc je trdno prepričan, da bi se v Sloveniji morali zgledovati po Avstriji, kjer so objekte za energetske izrabe odpadkov gradili po deželah in so sledili regijskemu konceptu. To pomeni, da so gradili več manjših, s čimer so zagotovili dober izkoristek toplote. Ti objekti namreč proizvajajo elektriko in toploto. Za proizvodnjo elektrike porabijo 30 odstotkov energije, ki nastane s sežigom odpadkov, 70 odstotkov je toplote, ki jo je treba izkoristiti na drug način. Zaradi tega se objekte za energetske izrabe odpadkov izplača postaviti v bližini industrijskih objektov, ki potrebujejo toploto za

svoje delovanje, ali v bližini urbanih središč, kjer je to toploto mogoče uporabiti za ogrevanje prostorov in vode po toplovodih.

Kjer teh pogojev za izrabo toplote ni, objekta ni smiselno postavljati, ker so izgube prevelike, razlaga Zupanc. V Sloveniji so pogoji za postavitev objektov za energetske izrabe odpadkov izpolnjeni med drugim v Ljubljani, Mariboru, Slovenj Gradcu, Kranju, na Jesenicah, v Novem mestu, Kočevju, kjer podjetje Melamin potrebuje zelo veliko toplote, pa v Krškem, kjer toploto potrebuje podjetje Vipap. »Na teh območjih bi lahko postavili objekte takšne velikosti, kot je v Celju, kjer energetske izrabijo na leto 30 tisoč ton odpadkov, ali nekoliko večje,« meni Zupanc. Prepričan je tudi, da ljudje lažje sprejmejo v svojem okolju manjše objekte. Odstranjevanju lastnih domačih odpadkov bodo manj nasprotovali kot če bi jim v lokalnem okolju postavili objekt za energetske izrabe odpadkov iz celotne Slovenije.

Manjši objekti so bolj prilagodljivi

Drugi vidik, ki ga bo treba upoštevati pri načrtovanju objektov za energetske izrabe odpadkov, je, da prihajamo v obdobje krožnega gospodarstva, ki pomeni, da se bodo količine odpadkov zmanjševale. Če imamo več manjših objektov, lahko država v primeru manjših količin odpadkov za energetske izrabe posamezen objekt sistemsko izvzame iz sistema in v njem nadomesti odpadke z drugim energentom. Sistem energetske izrabe odpadkov z več manjšimi napravami je bolj prilagodljiv kot v primeru enega velikega objekta za energetske izrabe, ki bi zadostoval za celo državo.

Pomembno je tudi, da nikakor ne smemo dopustiti, da bi energetska izraba konkurirala snovni izrabi. Država bo morala imeti jasno določene cilje, koliko odpadkov je treba predelati in izkoristiti, z recikliranjem, vnovično uporabo in podobno. Če bo

Objekte za energetske izrabe odpadkov se izplača postaviti v bližini industrijskih objektov, ki potrebujejo toploto za svoje delovanje, ali v bližini urbanih središč, kjer je to toploto mogoče uporabiti za ogrevanje prostorov in vode po toplovodih.

Država bo morala imeti jasno določene cilje, koliko odpadkov je treba predelati in izkoristiti, z recikliranjem, vnovično uporabo in podobno.



3 Tav d.o.o.

Podbreznik 15
8000 Novo mesto
www.3tav.si; info@3tav.si
01/524 0 510

Smo uveljavljena slovenska družba s področja razvoja informacijskih rešitev za srednja in večja podjetja. Po meri naših uporabnikov smo razvili informacijski sistem 1521, ki podpira vse poslovne procese v podjetju.



FINANCE IN RAČUNOVODSTVO TER NADZOR TERJATEV

PLAČE IN KADRI

MATERIALNO SKLADIŠČNO

PROIZVODNJA S PRODAJO

MASOVNI OBRAČUN STORITEV (komunalne storitve, plin, ogrevanje)

POSLOVNA ANALITIKA

Smo med vodilnimi v Sloveniji na področju masovnega obračuna storitev energetike (plin, elektrika, ogrevanje) in komunalnih storitev.

Ostale programske rešitve:

- Elektronski dokumenti (e-fakture, e-izvršbe in ostalo)
- GIS sistem
- Poročilni sistem in podpora odločanju
- Povezave z drugimi informacijskimi sistemi (SAP, GIS sistemi, dokumentni sistemi, sistemi za popis števec in podobno)
- Integracija informacijskih sistemov
- Internetne aplikacije za končne uporabnike (spletni portal za sporočanje in spremljanje porabe različnih energentov, pregled izdanih faktur, obveščanje strank ...)
- Podpora brezpapirnem poslovanju



Foto: arhiv GZS

»Objekti za energetska obdelavo odpadkov so sodobni objekti z minimalnimi izpusti, to je 20 odstotkov dovoljenih količin izpustov ali manj,« pojasnjuje Sebastijan Zupanc.

energetska izraba neregulirano prepuščena trgu, bodo izvajalci odpadke zaradi ekonomike raje energetske kot snovno izrabljali. Država, ki je odgovorna za doseganje ciljev in mora o tem poročati Evropski komisiji, bo energetska in snovno izrabo odpadkov lahko regulirala, če bo imela enoten sistem. V Avstriji je večina objektov za energetska izrabo odpadkov neposredno ali posredno v državni lasti. Tako ima država, ko govorimo o izpolnjevanju strateških ciljev, vedno možnost, da v ta podjetja poseže.

To je tudi razlog, da v Avstriji ravnokar teče razprava, da bodo otežili uvoz odpadkov za energetska izrabo. Zaradi velike ponudbe odpadkov iz tujine v avstrijskih objektih za energetska izrabo odpadkov vidijo priložnost, da bi dvignili cene, s tem bi se tudi za avstrijsko javno službo in prebivalce dvignila cena. To avstrijski državi seveda ne ustreza.

Možnosti pridobivanja sredstev

Ker evropskih kohezijskih sredstev za gradnjo objektov za energetska izrabo odpadkov od leta 2013 ni več mogoče koristiti, Sebastijan Zupanc vidi možnost financiranja s sredstvi Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) ali pa bi bilo mogoče vključiti zasebne partnerje prek javno-zasebnih partnerstev. Za graditev teh objektov bi morala imeti velik interes državna energetska podjetja, saj gre za objekte za proizvodnjo elektrike. Sredstev za gradnjo objektov

za energetska izrabo odpadkov po Zupančevem prepričanju ne bo težko dobiti, veliko večja težava so birokratski postopki pri pridobivanju dovoljenj in zagotovitev podpore občanov, da bi takšne objekte zgradili v njihovem kraju.

Ker gre za različne tehnologije, različne ponudnike, ni mogoče reči, koliko bi dograditev posameznih naprav stala. Načeloma velja, da 1 megavat moči naprave stane od približno 1 milijona do 1,2 milijona evrov. Za dograditev 20-megavatnega objekta je tako treba, rečeno zelo na pamet, zagotoviti med 20 in 24 milijonov evrov. »Višina investicije je zelo odvisna tudi od tega, kaj hočemo doseči. Država bo morala postaviti robne pogoje. Objekti za energetska obdelavo odpadkov so sodobni objekti z minimalnimi izpusti, to je 20 odstotkov dovoljenih količin izpustov ali manj,« pojasnjuje Zupanc.

Prebivalstvo je po njegovih besedah za gradnjo mogoče prepričati s tremi stvarmi. Prva so minimalni izpusti in s tem čim manjši vpliv na okolje, druga je korist za lokalno okolje, kot je toplovod, tretja pa transparentnost. To pomeni, da so na spletu na voljo najnovejši podatki o izpustih, ki jih za vsak trenutek vsakdo lahko preveri. »Te objekte je treba graditi maksimalno transparentno kot odprto knjigo z roko v roki z lokalnimi skupnostmi in nevladnimi organizacijami,« pravi sogovornik. [gg](#)

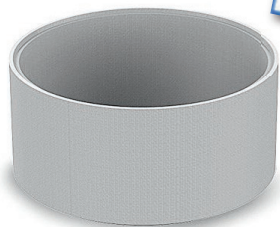
TIMS



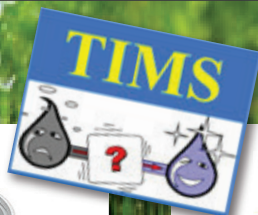
080 50 08

Prihranite in poskrbite

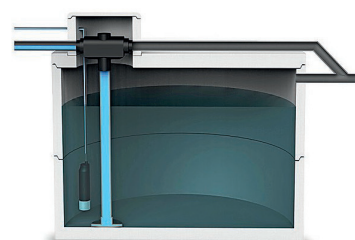
za čisto prihodnost!



Betonski izdelki



Biološke čistilne naprave



Zbiranje deževnice

www.tims.si

info@tims.si